

ADVIESRAAD TRAM

wij bouwen aan de

uithoflijn

JAARRAPPORTAGE 2015- 2016

Publicatiedatum 9 september 2016
Status definitief
Referentienummer 8186719C

1. De Adviesraad Tram

De Adviesraad Tram is een door Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht (GS) ingestelde Adviesraad. Het instellingsbesluit is door de stuurgroep Uithoflijn bekrachtigd.

De Adviesraad adviseert GS ten aanzien van het tramvervoersysteem in de provincie Utrecht en de stuurgroep Uithoflijn ten aanzien van het project Uithoflijn. Jaarlijks wordt over de uitgebrachte adviezen gerapporteerd middels een jaarrapportage. Daarmee geeft de Adviesraad invulling aan artikel 4.3 van het [Reglement Adviesraad Tram](#). Deze rapportage heeft betrekking op de periode juli 2015 – juli 2016.

Artikel 4 Taakuitoefening Adviesraad

[...]

4.3 De Adviesraad rapporteert:

- a. *tenminste éénmaal per jaar aan de Gedeputeerde over de bevindingen van de Adviesraad aangaande het Tramvervoersysteem Provincie Utrecht in de vorm van een rapportage. Deze rapportage bevat in ieder geval een samenvatting van de adviezen die de Adviesraad in de afgelopen periode heeft uitgebracht aan de Afdelingsmanager OV, alsmede de terugkoppeling van wat de Afdelingsmanager OV met deze adviezen heeft gedaan. Voordat deze rapportage wordt uitgebracht vindt een gesprek plaats tussen de Adviesraad en de Afdelingsmanager OV inzake deze bevindingen.*
- b. *tenminste éénmaal per jaar aan de Stuurgroep over de bevindingen van de Adviesraad aangaande het project Uithoflijn in de vorm van een rapportage. Deze rapportage bevat in ieder geval een samenvatting van de adviezen die de Adviesraad in de afgelopen periode heeft uitgebracht aan de Projectdirecteur Uithoflijn, alsmede de terugkoppeling van wat de Projectdirecteur Uithoflijn met deze adviezen heeft gedaan. Voordat deze rapportage wordt uitgebracht vindt een gesprek plaats tussen de Adviesraad, de Projectdirecteur Uithoflijn en de Directieraad inzake deze bevindingen.*

Over de Adviesraad

Op 7 april 2014 heeft het dagelijks bestuur van Bestuur Regio Utrecht (BRU) de Adviesraad ingesteld om te adviseren over Regiotram en met name het project Uithoflijn. Ten gevolge van de Wet afschaffing plusregio's zijn de verkeer- en vervoerstaken van BRU per 1 januari 2015 over gegaan naar de provincie Utrecht. In 2015 hebben GS besloten de Adviesraad inclusief leden over te nemen en hebben zij het [Instellingsbesluit Adviesraad Tram](#) genomen.

De Adviesraad heeft als taak om te adviseren over de strategische en tactische zaken rond het tramvervoersysteem en het project Uithoflijn. De opdracht is geformuleerd in het [Reglement Adviesraad Tram](#).

Sinds haar oprichting heeft de Adviesraad adviezen uitgebracht over onder andere systeemintegratie, aanbestedingen, de invlechting van BRU in de provinciale organisatie, de governance van het project Uithoflijn, de voortgangsrapportages van de Uithoflijn, de Wet lokaal spoor, de Nieuwe tramremise en de Vervoerkundige koppeling.

De Adviesraad brengt haar adviezen ten aanzien van het tramvervoersysteem uit aan de afdelingsmanager OV. De adviezen over het project Uithoflijn worden uitgebracht aan de projectdirecteur Uithoflijn. Het komt voor dat de adviezen zowel het project als de afdeling raken en dan brengt de Adviesraad (deel-) adviezen aan beiden uit. De Adviesraad is géén besluitvormend orgaan en maakt dus ook geen onderdeel uit van het besluitvormingsproces. De adviezen van de Adviesraad helpen de provincie en projectorganisatie bij het borgen van de kwaliteit, voortgang, kosten en organisatie.

Leden van de Adviesraad Tram

De Adviesraad bestaat uit vier personen. De voorzitter is dr. J.W.A. van Dijk. Hij was van 2003 tot 2011 gedeputeerde in de provincie Zuid-Holland met in zijn portefeuille verkeer en vervoer. Van Dijk is sinds eind 2011 burgemeester van Barneveld.

Naast de voorzitter bestaat de Adviesraad uit 3 leden:

- Dhr. B. Stoiber is projectmanager Zuidasdok. Stoiber heeft ervaring opgedaan met grote infraprojecten bij de gemeente Amsterdam (Noord/Zuidlijn), Rijkswaterstaat (onder meer HSL) en ProRail.
- Dhr. C. Berg is directeur bijzondere opdrachten voor de Gemeente Rotterdam. Hij is onder meer lid van het projectcommissariaat Noord-Zuidlijn en lid van de raad van advies Spoorzone Delft.
- Dhr. C.J.M. van Gils is directeur Asset Management bij ProRail. Daarvoor was hij directeur Techniek van GVB en daarvoor heeft Van Gils 20 jaar bij NS gewerkt, onder meer als directeur Wagenbedrijf.

De Adviesraad Tram wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris van de provincie Utrecht.

Vorige Adviezen (2014-2015)

In het eerste jaar heeft de Adviesraad zeven adviezen uitgebracht over:

1. Planning & control cyclus Uithoflijn
2. Concurrentiegerichte dialoog
3. Directieleveranties
4. Systeemintegratie in relatie tot contractering
5. Systeemintegratie in relatie tot werkend tramvervoersysteem
6. Nieuwe Tram Remise
7. Relatie Regiotram, Q-buzz en de concessie

Het dagelijks bestuur van BRU en de stuurgroep Uithoflijn zijn eind 2014 schriftelijk over deze adviezen geïnformeerd. De adviezen die de Uithoflijn betreffen zijn mondeling in de stuurgroep toegelicht.

2. Adviezen 2015-2016

In de periode juli 2015 – juli 2016 heeft de Adviesraad over vijf onderwerpen geadviseerd. Hieronder treft u een overzicht van deze adviezen inclusief een korte weergave van de belangrijkste aanbevelingen en de wijze waarop de projectorganisatie Uithoflijn en/of de provincie Utrecht opvolging aan dit advies hebben gegeven. De volledige adviezen zijn in de bijlage van de jaarrapportage opgenomen.

Advies 8: Wet lokaal spoor

De invoering van de Wet lokaal spoor (WLS) is een onderwerp dat veel impact kan hebben op de prestaties en samenwerking binnen de Provincie Utrecht. In het kader van ongevraagd advies heeft de Adviesraad daarom middels een brief gevraagd wat de provincie doet om WLS-proof te worden en hoe de in de WLS genoemde rollen en verantwoordelijkheden worden belegd.

Advies

Aandacht voor de opbouw van expertise en competenties aangaande de rol voor vergunningverlening & handhaving en de beheerder. Aandacht voor het maken van goede afspraken, het definiëren van verantwoordelijkheden bij raakvlakken en mandaat toewijzing. Stel een procesbeschrijving op voor toelating en beschrijf dit expliciet. Let op bij processen die al gestart zijn onder de oude wetgeving. Borg de integrale veiligheid door middel van safetycases en betrek tijdig experts. Let op het overzicht en de samenhang tussen de safetycases. De beheerder is hiervoor uiteindelijk verantwoordelijk. Zorg voor een terugvaloptie van de veiligheidscertificaten voor calamiteiten. Aandacht voor de periode na implementatie van de wet lokaal spoor.

Opvolging advies door de projectorganisatie

De overdracht van de verantwoordelijkheden van de projectorganisatie op dit gebied is gedaan naar de afdeling OV. Dit volgt op besluitvorming binnen de directieraad Uithoflijn, waarin verantwoordelijkheid is belegd bij afdeling OV. Deze overdracht betrof documentatie, toelichting en introductie bij instanties.

Opvolging advies door de provincie

In het ontwerp toekomstvaste organisatie OV is de structurele aanvullende capaciteit op het gebied van safety management als nieuwe rol opgenomen. In totaal is hiervoor 0,4 + 1,5 fte gepland (op diverse niveaus). Met de Stadsregio Amsterdam wordt gesproken over een samenwerking op de kaderstellende rol. Voor de korte termijn met name voor de komst van de Uithoflijn is capaciteit ingehuurd.

Advies 9: Governance afdeling OV- en projectorganisatie

Op basis van de voorlopige bevindingen uit de audit systeemintegratie heeft de directie van de Provincie Utrecht een aantal keuzes gemaakt ten aanzien van de governance van het project Uithoflijn.

Advies

Werk de rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van de scope uit, inclusief de rapportagelijnen. Maak helderder of er sprake is van lijn dan wel projectsturing. Stel een plan van aanpak op voor de versterking van de lijnorganisatie en werk een detailplanning, proces en de verantwoordelijkheden van de ontvangstorganisatie uit.

Opvolging advies door de projectorganisatie

De projectopdracht en het projectplan voor de Uithoflijn 3.0 zijn vastgesteld in in de stuurgroep op 10 februari 2016. Daarin is de governance van het project uitgewerkt. De governance is uitgewerkt in een tien puntenplan en vervolgens opgenomen in het Overdrachtsdocument Positionering Project Uithoflijn van 30 maart 2016. Op 3 juni is een finale versie van het memo Verlenging en regierol opgesteld. Na de directieraad van 15 juni 2016 en de stuurgroep van 29 juni 2016 zijn bovengenoemde documenten aangehouden, waarbij de provincie een nieuwe vastlegging gaat verzorgen op basis van de gedane besluitvorming. Deze nieuwe vastlegging wordt besproken in de stuurgroep van 14 september 2016.

Opmenging advies door de provincie

Vooruitlopend op de besluitvorming over het ontwerp toekomstvaste organisatie OV is het team Regiotram gesplitst in een team Projecten en Assetmanagement . De teamleider projecten stuurt alle projecten aan en heeft twee programmamanagers aangetrokken. Eén voor alle Uithoflijngerelateerde projecten en één voor de overige projecten. Voor de Uithoflijnprojecten is een programmaboard ingericht die wordt voorgezeten door de teamleider projecten. Dit model met programmaboard zal later uitgebreid worden naar het andere cluster projecten. Het plan van aanpak en het mandaat voor de programmamanager Uithoflijnprojecten wordt nu uitgewerkt.

Advies 10: Audit systeemintegratie

In 2015 heeft het bureau AT Osborne/ Horvat mede op verzoek van de Adviesraad een audit uitgevoerd naar de systeemintegratie van de Uithoflijn. Als gevolg van deze audit heeft de directeur van de provincie Utrecht besloten om de projectorganisatie Uithoflijn uit de OV-afdeling te halen.

Advies

Aandacht voor overige modaliteiten, perspectief van de reiziger, opname in exploitatie, organisatie en nazorgfase. De afdeling OV dient een kwaliteitsslag te maken: vacatures, visie op exploitatie en onderhoud, eisenbeheer, planning en risicomanagement.

Opmenging advies door de projectorganisatie

In het Directiebesluit van de provincie Utrecht van 31 maart 2016 zijn zes besluiten genomen waaronder het positioneren van de Uithoflijn als onafhankelijke projectorganisatie direct onder de directie van de provincie Utrecht. Belangrijk is nog het implementeren en communiceren van deze besluiten.

Opmenging advies door de provincie

Dit advies is mede de basis voor het ontwerp toekomstvaste organisatie OV. Met name het Team Proces en Regie moet een proactieve rol gaan spelen en invulling gaan geven aan het advies.

Advies 11: Positionering nevenproject Integrale Tramremise

Ten aanzien van de positionering van het nevenproject Integrale tramremise is in opdracht van de Adviesraad een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de voor- en nadelen van aansturing van dit project onder de afdeling OV, danwel de projectorganisatie Uithoflijn.

Advies

De integrale tramremise onder verantwoordelijkheid van de afdeling OV laten vallen. Aandacht voor de rol van de directeur provincie Utrecht, zijn mandaat en instrumentarium. Randvoorwaardelijke zaken betreffen de invulling van integraal eisenbeheer, de inrichting van een adequate rapportagestructuur, centrale sturing op de realisatie van de scope, invulling van bestaande vacatures, het opstellen van detailplanningen en het uitvoeren van risicomanagement.

Opmenging advies door de projectorganisatie

Projectopdracht is besproken in stuurgroep Uithoflijn. Daar is het besluit genomen om de huidige smalle scope van Uithoflijn te handhaven. Gedurende het eerste kwartaal van 2016 is door de Uithoflijn regie gevoerd op de beheersaspecten van ondermeer de Integrale tramremise. Dit is vastgelegd in de eerste kwartaalrapportage van 2016. Wegens onduidelijkheid over de regierol en de positionering van de projectorganisatie Uithoflijn is besluitvorming hierover aangehouden.

Opmenging advies door de provincie

De programmamanager Uithoflijngerelateerde projecten stuurt de Integrale tramremise, nevenprojecten en directie leveranties aan. De projectbeheersing van dit cluster is als dienst aanbesteed en wordt sinds mei door Paladio aangestuurd. Het is nu mogelijk adequaat inzicht te krijgen in de voortgang en risico's en hierover periodiek te rapporteren.

Advies 12: Vervoerkundige koppeling

Het projectbesluit vervoerkundige koppeling omvat het besluit om de Sneltram Utrecht Nieuwegein IJsselstein (SUNIJ) en Uithoflijn als één lijn te gaan exploiteren. Daarvoor is het nodig om de huidige SUNIJ-lijn om te bouwen en nieuw materieel te bestellen. Belangrijke keuzes die in dit projectbesluit worden genomen betreffen het jaar van uitvoering, de bouwfasering en de bestelstrategie voor het trammaterieel. De Adviesraad is gevraagd te reflecteren op de aanpak om te komen tot dit projectbesluit en specifiek op de planning van de uitvoering van het project.

Advies

Bekijk de vervoerkundige koppeling in het perspectief van de strategische doelstellingen van de provincie. Betrek gemeenten, de vervoerder en reizigersorganisaties vroegtijdig. Maak inzichtelijk op basis van welke overwegingen de keuzes gemaakt zijn. Gebruik de minimale maximale spijtmethode. Aandacht voor exploitatie, beheer&onderhoud en bijsturing. Denk na over alternatieven voor reizigers gedurende de hinderperiode en het ingroeimodel. Blijf de vervoerder sturen op punctualiteit. Maak gebruik van de lessons learned van het project Grootschalige Vervanging Infrastructuur fase 1.

Opvolging advies door de provincie

De vervoerkundige koppeling is de afgelopen periode meermalen met de gedeputeerde besproken. Besloten is om de vervoerkundige koppeling in 2020 operationeel te hebben. Afgesproken is na het reces het besluit voor te leggen aan Provinciale Staten. Op dit moment wordt de besluitvorming verder onderbouwd en uitgewerkt tot een business case. In augustus wordt dit met de gedeputeerde besproken als opmaat naar besluitvorming in GS en PS.

3. Overige bijeenkomsten, vergaderingen en werkbezoeken 2015-2016

Naast de uitgebrachte schriftelijke adviezen heeft de Adviesraad diverse plenaire vergaderingen gehad, hebben bilaterale overleggen plaats gevonden en zijn werkbezoeken georganiseerd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de activiteiten. Niet alle activiteiten zijn opgenomen.

<i>Bijeenkomst</i>	<i>Betrokkenen</i>	<i>Onderwerp(en)</i>
Vorbereiding plenaire vergadering 1 juli 2015	Van Gils, afdelingsmanager OV en teamleider Regiotram	Ontvangstorganisatie Uithoflijn
Plenaire vergadering Adviesraad 1 juli 2015	Leden Adviesraad, leden directieraad Uithoflijn	Systeemintegratie, Coördinatie ontvangstorganisatie, Reizigersbeleving Uithoflijn, Projectsturing en –beheersing Uithoflijn
Plenaire vergadering Adviesraad 10 september 2015	Leden Adviesraad, leden directieraad Uithoflijn	Systeemintegratie, Coördinatie ontvangstorganisatie, Reizigersbeleving Uithoflijn, Projectsturing en –beheersing Uithoflijn
Bilateraal 21 september	Voorzitter Adviesraad en afdelingsmanager OV	Actualiteiten
Plenaire vergadering Adviesraad 28 september 2015	Leden Adviesraad, leden directieraad Uithoflijn	Wet lokaal spoor, Meerjarenraming Bestuur Regio Utrecht, Businesscase Uithoflijn Vervoerkundige koppeling, Reglement Adviesraad
Werkbezoek Noord-zuidlijn 27 november 2015	Leden Adviesraad, Directeur provincie en Afdelingsmanager OV	Overeenkomsten en leerpunten Noord-zuidlijn t.b.v. voorbereiding ontvangst Uithoflijn
Plenaire vergadering Adviesraad 9 december 2015	Leden Adviesraad, Leden directieraad Uithoflijn, Directeur provincie Utrecht	Governance Uithoflijn, Strategische agenda 2016, Spoorconstructie en Statuten Adviesraad
Plenaire vergadering Adviesraad 8 februari 2016	Leden Adviesraad Leden directieraad Uithoflijn	Rapport Horvat/ AT Osborne, Toekomstvaste OV Organisatie, Geschil spoorconstructie

<i>Bijeenkomst</i>	<i>Betrokkenen</i>	<i>Onderwerp(en)</i>
Verdiepingsessie implementatieplan Noord-zuidlijn	Implementatiemanager Noord-zuidlijn, Afdelingsmanager OV, teamleiders Regiotram	Implementatieplan Noord-zuidlijn
Bilateraal 29 februari	Voorzitter Adviesraad en afdelingsmanager OV	Actualiteiten
Plenaire vergadering Adviesraad 24 maart 2016	Leden Adviesraad Leden directieraad Uithoflijn	Systeemintegratie, Aansturing nevenprojecten en Positionering Integrale tramremise
Plenaire vergadering Adviesraad 19 april 2016	Leden Adviesraad Leden directieraad Uithoflijn	Voortgangsrapportage Uithoflijn, Dilemma's stationsgebied, Nevenprojecten en ontvangstorganisatie, Verbeterplan afdeling OV, Toekomstvaste OV organisatie en Vervoerkundige koppeling
Vorbereiding strategieadvies 19 mei 2016	Stoiber, Berg, Projectdirecteur en manager projectbeheersing Uithoflijn	Strategieadvies opdrachtgevers en opdrachtnemers
Strategieadvies opdrachtnemers Uithoflijn/ stationsgebied 20 mei 2016	Leden Adviesraad Directie provincie Utrecht Deelnemers gemeente Utrecht (stationsgebied) Deelnemers projectorganisatie Uithoflijn	Strategieadvies opdrachtgevers en opdrachtnemers
Bilateraal 22 juni 2016	Van Gils en afdelingsmanager OV	Actualiteiten

4. Managementreactie directie provincie Utrecht

De, in de periode juli 2015 – juli 2016 door de Adviesraad Tram uitgebrachte, adviezen en aanbevelingen worden door de provincie Utrecht onderschreven. Waar mogelijk zijn de adviezen direct overgenomen of zijn deze aanleiding geweest om op onderdelen bij te sturen. Ook hebben we maatregelen genomen om de implementatie van de adviezen te bewerkstelligen. Met name bij het 'ontwerp toekomstvaste organisatie OV' hebben de adviezen mede de basis gevormd voor de uiteindelijk gekozen organisatieblauwdruk.

De verdere versterking van de OV-organisatie is een lopend proces. Hierin zijn inmiddels de aangekondigde programmanagers aangesteld die de uitvoering van de nevenprojecten van UHL hebben opgepakt. Ook de, door een extern bureau aangestuurde, projectbeheersing van de UHL gerelateerde cluster tramremise, de nevenprojecten en de directie leveranties heeft zich ingewerkt en rapporteert op periodieke basis. Hierdoor verkrijgen we adequaat inzicht in de voortgang en de risico's.

Gedurende de zomermaanden van 2016 hebben we verder gewerkt aan de voorbereiding van besluitvorming voor de in het coalitieakkoord opgenomen vervoerkundige koppeling. Ook hierover hebben we aan de Adviesraad een reflectie gevraagd. Het uitgebrachte advies zal het besluitvormingsproces kwalitatief ondersteunen en bijdragen aan een efficiëntere wijze om het project uit te voeren.

Samenvattend concluderen wij dat de, in woord en geschrift, uitgebrachte adviezen van de Adviesraad Tram een forse bijdrage hebben geleverd aan gedegen besluitvorming en implementatie van verbeterpunten op diverse fronten.

Rob Brugts,

Directeur provincie Utrecht/ Voorzitter directieraad Uithoflijn

5. Bijlage

- Advies 8: Wet lokaal spoor
- Advies 9: Governance afdeling OV- en projectorganisatie
- Advies 10: Audit systeemintegratie
- Advies 11: Positionering nevenproject Integrale tramremise
- Advies 12: Vervoerkundige koppeling